

Nr. 253 Herdruk¹**BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE**

Aan de Voorzitters van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 4 december 2002

Overeenkomstig mijn toezegging tijdens het op 26 november jl. gehouden algemeen overleg ter voorbereiding van de JBZ-Raad van 28 en 29 november informeer ik u nader over de stand van zaken met betrekking tot de tussen Europol en de Verenigde Staten te sluiten Overeenkomst over de uitwisseling van persoonsgegevens. Hierbij zal ik, zoals verzocht door het Kamerlid Van Oven, ook ingaan op enkele punten uit de brief d.d. 25 november 2002 van de Permanente commissie van deskundigen in internationaal vreemdelingen-, vluchtelingen- en strafrecht aan de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal. Zoals ik tijdens het evenge-noemde algemeen overleg heb aangekondigd, zal ik dit doen met terughoudendheid.

Tijdens de JBZ-Raad van afgelopen week is de ontwerp-Overeenkomst tussen Europol en de Verenigde Staten slechts kort en marge van de vergadering besproken. Daarbij bleek dat het overleg over enkele punten van technisch juridische aard op ambtelijk niveau nog niet was afgerond. Het Deense voorzitterschap gaf de voorkeur eraan de onderhandelingen over deze punten op ambtelijk niveau voort te zetten.

Inmiddels is dit overleg afgerond en heeft mijn Deense ambtgenoot mij gisteren, 3 december, telefonisch benaderd met de vraag of ik mij kon vinden in het ontwerp zoals aangepast na enkele wijzigingsvoorstellen van het Deense voorzitterschap. Deze wijzigingsvoorstellen behelzen de schrapping van artikel 11 van de Overeenkomst, dat gaat over de aansprakelijkheid, en toevoeging van een nieuw artikel 14, waarin wordt bepaald dat de uitvoering van de Overeenkomst na twee jaar zal worden geëvalueerd. De kwestie van de aansprakelijkheid wordt, zo is afgesproken, uitgebreider in de briefwisseling tussen Europol en de Verenigde Staten neergelegd die aan de Overeenkomst wordt gehecht. Ik heb mijn Deense ambtgenoot meegedeeld dat ik inhoudelijk akkoord kan gaan met het ontwerp. Zij heeft aangekondigd dat het ontwerp op de agenda van de Raad van Algemene Zaken en Externe Betrekkingen van 9 december a.s.

¹ I.v.m. vermelding Eerste Kamer nummer.

zal worden geplaatst, zodat de Overeenkomst op 11 december as zou kunnen worden ondertekend. Deze mededeling was nieuw voor mij, maar ik ben van mening dat ons land een beslissing ter zake in genoemde Raad van 9 december a.s. niet moet blokkeren.

Ik plaats nog enkele kanttekeningen bij de brief van de eerder genoemde Permanente commissie.

De basis voor de bevoegdheid van de directeur van Europol om samenwerkingsovereenkomsten met derde staten of organisaties te sluiten ligt in de Europol-Overeenkomst zelf en wel in artikel 42, lid 2, dat aan Europol de mogelijkheid biedt betrekkingen aan te gaan met derde staten en organisaties, iuncto artikel 29, lid 5, dat bepaalt dat de directeur Europol in en buiten rechte vertegenwoordigt. De voorwaarden waar- onder een en ander plaats vindt zijn overeenkomstig de Europol-Overeenkomst neergelegd in de Regeling betreffende de externe betrekkingen van Europol met derde staten en niet aan de Europese Unie gerelateerde instanties, de Regels betreffende de verstrekking van persoonsgegevens door Europol aan derde staten en instanties, alsmede de Regels betreffende de ontvangst door Europol van informatie van derde partijen. Het door de Permanente commissie genoemde Raadsbesluit geeft daaraan uitvoering.

De Raad heeft de directeur van Europol eerst gemachtigd de onderhandelingen met de Verenigde Staten over een overeenkomst betreffende de uitwisseling van persoonsgegevens te starten nadat het Gemeenschappelijk controle-orgaan had geoordeeld dat uit een oogpunt van de regeling en de praktijk van de gegevensbescherming in de Verenigde Staten daartegen geen bezwaren bestaan. Dit advies is in het kader van de voorbereiding van de desbetreffende vergadering van de JBZ-Raad aan de beide Kamers van de Staten-Generaal gezonden en heeft destijds geen aanleiding gegeven tot het maken van opmerkingen. In algemene zin kan worden gesteld dat het recht in de Verenigde Staten ter zake verschilt met het recht dat in de landen van Europese Unie geldt, maar dat het de toets der kritiek kan doorstaan.

Van belang is dat Europol alleen maar kan samenwerken met derden en dus ook slechts persoonsgegevens kan verstrekken en ontvangen voor zover dit nodig is voor de verwezenlijking van zijn doelstelling. Het gaat, ook bij de samenwerking met de Verenigde Staten steeds om de bestrijding van de grensoverschrijdende georganiseerde misdaad op de terreinen waarop Europol een taak heeft. Daarin zit, zoals ook bij de andere gesloten overeenkomsten, de logische begrenzing. De ogenschijnlijke ruimte van artikel 5 van de Overeenkomst wordt begrensd door artikel 1 van de ontwerp-Overeenkomst (nader geëxpliciteerd in punt 1 van de briefwisseling). Los daarvan is Europol, dit spreekt vanzelf, steeds gebonden aan de bepalingen van de Europol-Overeenkomst.

In de ontwerp-Overeenkomst is geen onderscheid gemaakt tussen zgn. harde gegevens en zgn. zachte gegevens. Dit is in geen enkele samenwerkingsovereenkomst gedaan en ook niet in de Europol-Overeenkomst zelf. Er wordt in de ontwerp-Overeenkomst, zoals gebruikelijk, adequate aandacht besteed aan de vereiste bescherming van alle gegevens, voor zover deze niet reeds publiek zijn. Dat laatste kan het geval zijn wanneer verstrekte gegevens conform de gemaakte afspraak in een rechtszaak zijn gebruikt; een omstandigheid waarnaar artikel 5, eerste lid, onder ii van de ontwerp-Overeenkomst verwijst.

In de briefwisseling is, op initiatief van Nederland, nader aangeduid wat dient te worden verstaan onder de «competent authorities» van artikel 7,

namelijk de autoriteiten die krachtens federaal recht, het recht van de deelstaten of lokaal recht verantwoordelijk zijn voor het voorkomen en bestrijden van strafbare feiten. Eveneens is de voorwaarde voor het verstrekken van de bijzondere categorieën van persoonsgegevens als bedoeld in artikel 6 aangescherpt.

Wat betreft de verbetering, aanvulling of verwijdering van onjuiste of onrechtmatig verstrekte gegevens (artikel 9) merk ik op dat iedere partij overeenkomstig het voor hem gestelde recht dient te handelen. De regeling in artikel 9 ten aanzien van correctie en verwijdering vormt een onderdeel van het geheel van maatregelen dat tot handhaving van de juistheid van informatie moet leiden en tot de garantie dat daarop niet ten onrechte wordt vertrouwd. Slechts de praktijk kan uitwijzen in hoeverre in de toekomst sprake zal kunnen zijn van een situatie die strijdig is met de geldende vereisten. Daarvan mag niet op de voorhand worden uitgegaan gezien het hiervoor vermelde advies van het Gemeenschappelijk controle-orgaan over de wetgeving en de praktijk met betrekking tot de bescherming van persoonsgegevens in de Verenigde Staten. Overigens merk ik ook in dit verband op dat het goed is een evaluatiebepaling in de Overeenkomst op te nemen. Uiteraard zal het Gemeenschappelijk controle-orgaan bij deze evaluatie worden betrokken.

Wat betreft de verbindendheid merk ik op dat de Overeenkomst, wanneer eenmaal gesloten, vanzelfsprekend verbindend is voor Europol en de Verenigde Staten. In de geannoteerde agenda slaat de vraag van de eventuele verbindendheid op het Koninkrijk. Die verbindendheid is er niet. Ik wil nog eens benadrukken dat Europol, en dit is met zoveel woorden in de briefwisseling vermeld, voor de verstrekking van persoonsgegevens aan de Verenigde Staten – conform de Europol-Overeenkomst – de toestemming nodig heeft van de lidstaat die de desbetreffende gegevens heeft verstrekt. Het staat de lidstaat vrij deze toestemming al dan niet te geven.

Ik hoop u met deze informatie van dienst te zijn geweest

De Minister van Justitie,
J. P. H. Donner